

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації ДИНОВИЧ Анни Вікторівни на тему «Тенденції розвитку вищої технічної освіти в Німеччині», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена об'єктивною необхідністю приведення системи підготовки фахівців технічного профілю у відповідність до динамічних запитів сучасного ринку праці та глобальних суспільних трансформацій. У контексті стрімкого технологічного прогресу особливої ваги набуває здатність технічних університетів забезпечувати високу якість освіти, що корелює з підвищеними вимогами роботодавців до професійної мобільності та конкурентоспроможності випускників.

Вивчення тенденцій розвитку вищої технічної освіти в Німеччині, зокрема особливостей організації освітнього процесу, змісту навчальних програм, системи забезпечення якості та акредитації, є важливим для визначення перспектив адаптації ефективних європейських практик у національній освітній системі.

Додаткову актуальність дослідженню надає зростаюча роль інноваційної економіки та технологічного розвитку, що висувають нові вимоги до якості технічної освіти, рівня практичної підготовки фахівців і їхньої здатності до міждисциплінарної взаємодії. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз дуальної моделі освіти, тісної співпраці закладів вищої освіти з промисловістю та впровадження сучасних освітніх технологій, характерних для німецької системи, що відкриває можливості для їх адаптації в Україні з урахуванням національних особливостей та потреб розвитку держави.

Разом із тим, науковий пошук спрямований на подолання наявної суперечності між потребою в технологізації навчання та недостатнім рівнем розробленості теоретичних моделей і педагогічних умов їх ефективної реалізації. Відсутність цілісної концептуальної бази для впровадження інноваційних методик у технічних університетах вимагає розробки авторських підходів до структурування освітнього процесу. Саме на підставі вищезазначених дефіцитів наукового знання та практичних потреб галузі було обрано тему дисертаційного дослідження «Тенденції розвитку вищої технічної освіти в Німеччині».

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дослідження є складовою частиною планової науково-дослідної теми кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Тенденції

розвитку освіти в кризових умовах: історія, теорія і практика» (номер державної реєстрації 0123U100619). Тема дисертації затверджена вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 12 від 24 жовтня 2025 р.).

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Обґрунтованість положень та висновків, котрі виносяться на захист, підтверджується тим, що розробки здобувача ґрунтуються на результатах досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, а також опираються на потужну науково-методологічну базу та відповідний інструментарій статистичного аналізу.

Методологічною основою дисертаційної роботи стали загальнонаукові методи дослідження, зокрема системний, структурно-функціональний та синергетичний підходи які забезпечили комплексний аналіз досліджуваної проблеми.

Інформаційною базою дослідження нормативно-правові акти та програмні документи Німеччини у сфері вищої освіти, матеріали Європейського освітнього простору, статистичні дані міжнародних організацій (Statista, Eurostat, UNESCO), аналітичні звіти освітніх установ і дослідницьких центрів, матеріали офіційних сайтів федеральних і земельних органів управління освітою та технічних університетів Німеччини, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, що висвітлюють тенденції розвитку вищої технічної освіти Німеччини.

Дисертаційна робота відзначається логічною виваженістю, переконливістю аргументації, доказовістю та ґрунтовністю проведеного аналізу. Усі наукові положення, висновки й рекомендації, представлені у дисертації, є теоретично та практично значущими, належно обґрунтованими й містять конкретні пропозиції для освітньої практики. Автор демонструє системний і глибокий підхід до наукового пошуку, уникаючи формалізму й поверховості у висвітленні як теоретичних засад, так і результатів експериментального дослідження.

4. Наукова новизна результатів дослідження

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що *вперше*:

– *здійснено* комплексне дослідження науково-теоретичних основ, понятійного апарату, змісту та специфіки діяльності закладів вищої технічної освіти Німеччини як цілісного, системного, складного нелінійного феномена;

– *схарактеризовано* особливості змісту освітніх програм технічного профілю у закладах вищої освіти Німеччини в контексті сучасних глобалізаційних процесів;

– *здійснено* аналіз технологічного, інформаційного та організаційного забезпечення вищої технічної освіти Німеччини;

– *обґрунтовано* провідні тенденції розвитку вищої технічної освіти Німеччини й України в контексті європейських освітніх процесів (до відкритості університетів для усіх стейкхолдерів – студентів (формування власної індивідуальної траєкторії навчання), роботодавців (активне

впровадження моделей дуальної освіти), викладачів (залучення до процесу викладання провідних науковців та професіоналів-практиків); тенденція до впровадження інноваційних моделей та сучасного інформаційно-технологічного забезпечення освітнього процесу; до інтернаціоналізації освітніх програм та акредитаційних процедур освітніх програм технічного профілю);

– *уточнено* зміст базових понять дослідження та методику компаративного аналізу вищої технічної освіти в Німеччині та Україні;

– *подальшого розвитку набули*: уявлення про чинники становлення, зміст та специфіку вищої технічної освіти зарубіжних країн в загальноєвропейському та світовому контексті.

5. Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути корисними: в дослідницькій діяльності аспірантів та здобувачів; у практичній і науково-методичній діяльності педагогічних працівників закладів вищої технічної освіти; в управлінській діяльності освітніх менеджерів різних рівнів (керівників і працівників органів управління освітою, акредитаційних агенцій та установ, гарантів освітніх програм) у процесі реалізації завдань реформування системи технічної освіти в Україні. Виконане дослідження може стати змістовою основою для розробки та вдосконалення навчальних планів та освітніх програм за основними технічними напрямками підготовки фахівців, як-от: F2 «Інженерія програмного забезпечення», F3 «Комп'ютерні науки», G3 «Електрична інженерія», G5 «Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка», G9 «Прикладна механіка» та інших.

Наукові розробки автора та отримані результати використані:

- у навчальному процесі Державного університету «Житомирська політехніка», де матеріали дослідження слугують базою для модернізації робочої програми дисципліни «English for Professional Purposes» (Довідка № 44-01.00/1794 від 30.12.2025);

- у системі педагогічної та гуманітарної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка для оновлення змістовних модулів низки освітніх компонентів «Історія освіти в Україні та зарубіжжі», «Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн», «Соціокультурний аспект навчання іноземної мови», «Методика навчання німецької мови як другої іноземної в закладах середньої освіти» (Довідка № 79-01-09/2026 від 20.01.2026);

- при укладанні робочих програм освітніх компонентів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка: «Моделювання освітніх процесів та систем», «Педагогіка вищої школи», «Педагогіка кризових ситуацій», «Актуальні проблеми сучасної педагогіки», «Порівняльна педагогіка» (Довідка № 355 від 12.03.2026).

6. Повнота опублікування результатів дисертації

Основні результати дослідження Динович Анни Вікторівни висвітлено в 18 наукових публікаціях (12 з них одноосібні), з яких 2 – у виданнях, що

індексуються у міжнародних наукометричних базах, 7 – у вітчизняних наукових виданнях групи Б, 9 – апробаційного характеру.

Статті у періодичних наукових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах:

1. Zoriana Udych, Iryna Nestaiko, Nadiia Senovska, Anna Dynovych, Serhii Khrapatyi Higher Education as a Pedagogical System. *Journal of Curriculum and Teaching*. Vol. 12, No. 2; Special Issue, 2023 URL: <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/jct/article/view/23469/14634>

2. Motuz, T., Dynovych, A., Babelchuk, O., Bykasova, S., & Gulevets, D. (2024). Examination of methods for assessing educational quality, the role of standardisation, and mechanisms for enhancing educational programme efficiency. *Multidisciplinary Reviews*, 7, 2024spe011. URL: <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe011> URL: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/3849>

Статті у вітчизняних періодичних виданнях з педагогічних наук групи Б:

3. Andriichuk N., Dynovych A. Higher technical education system in Germany. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Pedagogy*. 2022. Vol 9. № 1. 112–122. doi: 10.15330/jpnu.9.1.112-122 URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6175/6470>

4. Динович А.В. Особливості процедур оцінювання й акредитації в системі вищої освіти Німеччини. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 57. Том 1. С. 271–277. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/57_2022/part_1/40.pdf

5. Динович А.В. Методи та підходи формування професійної підготовки фахівців технічного профілю в Німеччині. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 57. Том 1. С. 170–173. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/57/part_1/34.pdf

6. Андрійчук Н.М., Динович А.В. Сучасна система освіти Скандинавських країн у контексті інклюзивного підходу. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 46 (2). С. 112–122. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/3860/3687>

7. Pantiuk T., Dynovych A. Modern Learning Technologies in Germany. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences*. 2023. Vol. 3 (114). 158–166. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/295083/290129>

8. Dynovych A. Current State of the Higher Technical Education and Trends of its Development in Ukraine in the Context of European Educational Processes. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences*. Vol. 2 (117). 2024. 15–24. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/314595/305509>

9. Dynovych A. Comparative Characteristics of Future Technical Specialists Training Educational Programs in Germany and Ukraine. *Journal of Vasyl*

Опубліковані праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. Dynovych A. Simplifying Language Barriers with the Use of Smart Translator Gadget «Langogo Genesis». *Current Trends in Young Scientists' Research: IX All Ukrainian Scientific and Practical Conference*. (Zhytomyr, April 21, 2022). Житомир : «Житомирська політехніка», 2022. С. 17–19.

11. Динович А.В. Система оцінювання якості вищої освіти в Німеччині. *Всеукраїнська науково-практична on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвячена Дню науки*. (м. Житомир, 26 травня 2022 р.). Житомир : «Житомирська політехніка», 2022. С. 15–18.

12. Динович А. Варіативність думок та підходів щодо становлення й розвитку вищої освіти в Німеччині. *Розвиток освіти в кризових умовах: історія, теорія, практика*: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Дрогобич, 27–28 квітня 2023 р.). Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2023. С. 104–109.

13. Machushnyk O., Dynovych A. Robots with Multilingual Interaction Skills. *Current Trends in Young Scientists' Research: X All Ukrainian Scientific and Practical Conference* (Zhytomyr, April 20, 2023). Zhytomyr : Zhytomyr Polytechnic State University, 2023. pp. 192–195. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/192.pdf>

14. Динович А. Ключові аспекти розвитку вищої освіти в Україні в умовах сьогодення. *Сучасна українська освіта: виклики, стратегії, технології*: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Дрогобич, 21–22 березня 2024 р. Дрогобич : Видавництво «Трек ЛТД», 2024. С. 18–22.

15. Динович А.В. Виклики сучасної педагогіки в професійній підготовці фахівців технічного профілю. *Актуальні питання освіти і науки в умовах сучасної російсько-української війни*. Том I. / Ред.: В. Ільницький, Р. Корсак, Т. Пантюк, О. Петречко, В. Старка. Дрогобич – Ужгород – Тернопіль : Посвіт, 2024. С. 131–134.

16. Динович А. В. Інноваційні методи навчання в Німеччині. *Modern Problems of Science, Education and Society*. Proceedings of X International Scientific and Practical Conference. (Kyiv, 4–6 December 2023). pp. 707–712. Kyiv, Ukraine. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-4-6.12.2023.pdf>

18. Динович А. В. Перспективи розвитку дуальної освіти в Україні кризь призму німецького досвіду. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації* : зб. наук. праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (м. Переяслав, 30 січня 2026 р.). Переяслав, 2026. Вип. 125. С. 89–92.

7. Апробація матеріалів дисертації

Основні положення та результати досліджень, що відповідають темі дисертації, доповідались та обговорювались на науково-практичних конференціях: «Current Trends in Young Scientists' Research» IX All Ukrainian Scientific and Practical Conference (Житомир, 21 квітня 2022 року); Всеукраїнській науково-практичній on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої Дню науки (Житомир, 26 травня 2022 року); науковій конференції «Трансформації аксіологічної парадигми наукових досліджень у контексті викликів сьогодення» (Дрогобич, 31 жовтня 2022 року); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Розвиток освіти в кризових умовах: історія, теорія, практика» (Дрогобич, 27–28 квітня 2023 року); «Current Trends in Young Scientists' Research» X All Ukrainian Scientific and Practical Conference (Житомир, 20 квітня 2023 року); Modern Problems of Science, Education and Society. Proceedings of X International Scientific and Practical Conference (Київ, 4–6 грудня 2023 року); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна українська освіта: виклики, стратегії, технології» (Дрогобич, 21–22 березня 2024 року); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання освіти і науки в умовах сучасної російсько-української війни» (Дрогобич, 2025); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (Переяслав, 2026).

8. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Усі наукові результати, викладені у дисертації, одержані здобувачем самостійно. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, автором уточнено сутність розвитку вищої технічної освіти, систематизовано ключові характеристики моделі вищої технічної освіти, виявлено структурні відмінності у функціонуванні систем технічної освіти України та Німеччини, проаналізовано підходи до оцінювання якості технічної освіти через призму європейських стандартів. У статті, підготовленій у співавторстві з Н.М. Андрійчук «Higher technical education system in Germany», здобувачці належить аналіз діяльності технічних спеціальностей в кількох університетах Німеччини. У статті, підготовленій у співавторстві з Н.М. Андрійчук «Сучасна система освіти Скандинавських країн у контексті інклюзивного підходу», здобувачці належить аналіз інклюзивного підходу та можливість його реалізації задля здобуття освіти у Скандинавських країнах. У статті, підготовленій у співавторстві з Т.І. Пантюк «Modern Learning Technologies in Germany», здобувачці належить аналіз й оцінка сучасних інформаційних та навчальних технологій, можливість їх використання під час освітнього процесу. У статті, підготовленій у співавторстві з З. Удич, І. Нестайко, Н. Сеновська, С. Храпатий «Higher Education as a Pedagogical System», здобувачці належить оцінка й аналіз сучасних методів дослідження. У статті, підготовленій у співавторстві з Т. Мотуз, О. Бабельчук, С. Бикасова, Д. Гулевець «Examination of methods for assessing educational quality, the role of standardisation, and mechanisms for enhancing educational programme efficiency», здобувачці належить аналіз

оцінювання якості освіти, його роль в процесі стандартизації навчального процесу.

Наукові ідеї та здобутки, що належать співавторам публікацій, у дисертаційній роботі не використовувалися.

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація складається з анотації українською та англійськими мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (180 позицій, з яких 64 іноземними мовами) та 10 додатків. У тексті дисертації вміщено 31 таблиця та 10 рисунків. Загальний обсяг дисертації 232 сторінки, із них основного тексту 167 сторінок.

Дисертація виконана українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність). Рукопис дисертації чітко структурований, характеризується завершеністю тексту кожного з трьох розділів, належною мовностилістичною грамотністю. Структура роботи та її оформлення відповідають вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

10. Відомості про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

Дисертаційну роботу Динович А.В. «Тенденції розвитку вищої технічної освіти в Німеччині» було перевірено на ознаки академічного плагіату за допомогою інформаційної системи виявлення збігів «Strike-Plagiarism» у відділі інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Результати перевірки: схожість: 8,45 %; коефіцієнт цитування: 3,85 %; вилучень: 2,48 %.

У процесі перевірки виявлено окремі збіги з власними науковими публікаціями здобувача, загальноживаною термінологією та посиланнями на використану літературу. Виявлені в роботі текстові збіги не мають ознак академічного плагіату і є правомірними.

Дисертаційна робота Динович А.В. є результатом самостійних досліджень здобувача, відзначається змістовністю, обґрунтованістю ключових позицій, не містить елементів запозичень без посилання на джерело та відповідає принципам академічної доброчесності.

11. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за № 44.

Дисертаційна робота Динович Анни Вікторівни «Тенденції розвитку вищої технічної освіти в Німеччині», яка подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», містить раніше не захищені й одержані особисто автором наукові результати, характеризуються

науковою новизною та теоретичною і практичною значущістю. Зокрема, у роботі визначено та систематизовано ключові тенденції розвитку вищої технічної освіти в Німеччині, що мають потенціал позитивного впливу на модернізацію вищої освіти України, а також обґрунтовано доцільність їх адаптації з урахуванням національних особливостей функціонування освітньої системи.

Дисертація Динович Анни Вікторівни «Тенденції розвитку вищої технічної освіти в Німеччині» є самостійною науковою працею, яка за своїм змістом, рівнем новизни й практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. за № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) та пп. 6 і 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. за № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р., № 507 від 03.05.2024 р.) і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» у разовій спеціалізованій вченій раді.

Голова засідання фахового
наукового семінару,
доктор педагогічних наук, професор

Олена НЕВМЕРЖИЦЬКА

